

Klinische longrevalidatie in Davos

16

Het Nederlands Astmacentrum Davos (NAD) richt zich op patiënten met ernstig astma. Kinderen komen naar het alpine klimaat voor klinische longrevalidatie bij niet-medicamenteuze behandeling en medicamenteuze behandeling.

Astma is een chronische ziekte van de luchtwegen, waarbij er overgevoeligheid is voor prikkels in de inademingslucht die leidt tot vernauwing van de luchtwegen. Dit geeft symptomen zoals benauwdheid, piepen en hoesten. De behandeling van astma is gericht op het zo goed mogelijk onder controle houden van de luchtwegontsteking, om schade op lange termijn te voorkomen. Bij ernstig astma is het astma ondanks maximale medicatie niet onder controle of alleen maar onder controle met orale corticosteroiden. Met een goede behandeling, waarbij naast het astma ook alle andere bijdragende factoren zorgvuldig in kaart worden gebracht en behandeld, kan zelfs ernstig astma onder controle komen.

Voor ernstig astma zijn er, naast de behandeling met (inhalatie) medicatie, verschillende behandelingen die naast de standaardbehandeling kunnen worden gegeven. Eén daarvan is hooggebergtebehandeling of klinische longrevalidatie in het hooggebergte.

Toegevoegde waarde

Behalve dat het NAD als enige longrevalidatiecentrum in Zwitserland ligt, zijn er een aantal kenmerken die ons revalidatiecentrum onderscheiden van de andere longcentra. Wij zijn het enige gespecialiseerde longrevalidatiecentrum met ruim 120 jaar ervaring, dat zich de laatste 25 jaar exclusief richt op een specifieke doelgroep: patiënten met ernstig astma.

Het NAD ligt op bijna 1.700 meter hoogte in de Zwitserse bergen. De zogeheten ‘prikkelarme omgeving’ van dit alpine klimaat heeft een bijzonder positief effect op de luchtwegen en astma. Het prikkelarme alpine klimaat kenmerkt zich door drogere lucht, minder pollen, geen huisstofmijt, minder schimmels, minder fijnstof en luchtvervuiling. In deze omgeving kunnen de luchtwegen en daarmee het astma tot rust komen, hierdoor is het mogelijk om effectief te revalideren en conditie op te bouwen. Door deze effecten lukt het ook om medicatie (zoals prednison) af te bouwen, wat in Nederland vaak al lange tijd niet meer lukte.

Bewezen effecten

Er is bewezen wetenschappelijk effect van hooggebergtebehandeling op astmacontrole, kwaliteit van leven en prednison afbouw. Dit effect houdt bij een groot deel van de mensen langdurig aan: 12 maanden. Zowel allergisch als niet-allergisch astma reageert goed op hooggebergtebehandeling. Naast het gunstige effect op de luchtwegen, zien we ook een gunstig effect voor allergisch eczeem en KNO-klachten. Zelfs in het bloed, waar de cellen die de ontsteking in de luchtwegen veroorzaken worden geactiveerd, is na hooggebergtebehandeling een verandering te zien in ontstekingspatronen. En niet onbelangrijk: hooggebergtebehandeling heeft geen bijwerkingen.

Verschillen

Wij bieden alleen klinische longrevalidatie aan. Anders dan in de andere centra, verblijft de patiënt ook in de weekenden bij ons. De behandeling wordt gegeven door een multidisciplinair team van experts op medisch, verpleegkundig, fysiotherapeutisch, beweegkundig en psychologisch gebied. Wij bieden een behandeling op maat, toegespitst op het specifieke type astma (fenotype) van de patiënt, en op de onderliggende ‘treatable traits’ (in standhoudende factoren).

Wij werken doelmatig en evalueren tussentijds samen met de patiënt hoe het ervoor staat met de gestelde behandeldoelen. De behandelduur ligt tussen zes en twaalf weken. Dit is afhankelijk van de complexiteit van de problematiek en het type astma van de patiënt. Het lange verblijf van huis biedt een patiënt daadwerkelijk de tijd om goed stil te staan bij zijn astma en alle bijdragende factoren. Ze krijgen geen afleiding door dagelijkse bezigheden zoals thuis het geval is. Samen met het behandelteam werkt een patiënt aan een astma actieplan, zodat het astma thuis ook onder controle gehouden kan worden.

Onze longartsen hebben expertise met nieuwe medicatie, zoals biologicals. Het vaak succesvol kunnen afbouwen van medicatie in het NAD, kan helpen in het beter typeren van het astma (fenotype). Hiermee kunnen wij de longarts in Nederland van advies voorzien.

Behandelteam

Onder eindverantwoordelijkheid van de longarts werken verpleegkundigen, longfunctie analist, fysiotherapeuten, diëtiste, psychologen, bewegingsagoog, psychomotorische therapeut en

medisch maatschappelijk werker samen. De transferverpleegkundige in Nederland zorgt voor een goede voorbereiding van de behandeling.

Het behandelteam draagt de zorg bij het afronden van een behandeling weer over aan de behandelaars in Nederland. Dit gebeurt zowel mondeling als schriftelijk. Daarbij worden ook de adviezen gedeeld die we de patiënt hebben meegegeven. We houden contact met een patiënt in het transferproces terug naar Nederland.

Kinderen

Het NAD richt zicht hoofdzakelijk op volwassenen en (jong)volwassenen (>16 jaar) met astma. Het centrum staat ook open voor het opnemen van kinderen. Kinderartsen kunnen aanmelden en dan bekijken we per casus wat wij kunnen bieden. Daarbij proberen we na te streven om meerdere kinderen in dezelfde periode op te nemen. In 2020 zijn er drie kinderen opgenomen geweest. Wij stellen een apart programma op maat op met een deel van ons behandelteam, speciaal gericht op kinderen, waarbij een kinder(long)arts de hoofdbehandelaar is. Tevens hebben wij aandacht voor het laten plaatsvinden van de schoolactiviteiten in afstemming met Nederland.

Taken verpleegkundige

De verpleegkundige houdt 24/7 toezicht op de patiënten. Bij kinderen is dat vooral veel aandacht voor de dagstructuur en dat we als verpleegkundige bij alle maaltijden aanwezig zijn. Verder kijken we bij de kinderen mee met de inname van medicatie en ondersteunen waar nodig bij het aanbrengen van de zalven. Wij houden gesprekken met de kinderen over hun astma, waarbij we ze helpen om meer inzicht te krijgen in hun chronische aandoening. Samen met de inbreng van alle andere disciplines maken we een astma-actieplan, waarmee de kinderen thuis zelfstandig verder kunnen met hetgeen ze hier in Davos hebben geleerd en bereikt. Tijdens de opname dragen wij zorg voor een veilige omgeving. Samen met het medisch maatschappelijk werk zijn wij het eerste aanspreekpunt voor de kinderen.

Aanmelding

Klinische longrevalidatie in het hooggebergte is bedoeld voor mensen met ernstig en/of moeilijk behandelbaar astma. Om in aanmerking te komen voor klinische longrevalidatie in het hooggebergte is een verwijzing van een longarts nodig. Wij zullen deze verwijzing toetsen aan de hand van de door de beroepsgroep (NVALT) opgestelde criteria voor longrevalidatie in het hooggebergte.

De longarts, maar dus ook de kinder(long)arts, kan de patiënt aanmelden op de website van het Nederlands Astma Centrum: <https://nadavos.nl/aanmelden-als-verwijzer/>.

Auteur

Marion Foppele, zorgmanager NAD